

ACC. NR. 743

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: BLEKINGE Upptecknat av: William Andersson

Härad: Medelstads Adress: _____

Socken: Bonneby m.fl. Berättat av fl. pers.

Uppteckningsår: 1921. Född år _____ i _____

Uppteckningen rör

REG.

S. 80

Skriv endast på denna sida!

79517

1.

Dec. 1943

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

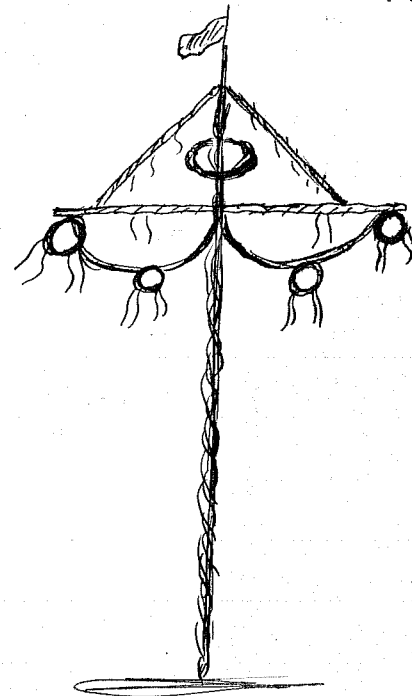
Stor folkminnen (79 in)

Storminnesbyggstämningar

från
Bekninge (Cronstap)

Sammanen 1921. Sam. av J. H.

William Ströberg.

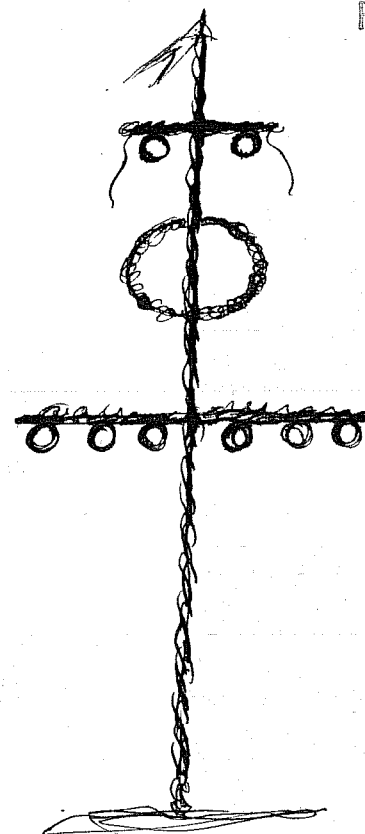

Majstäng i Riddaredalen at
Verkö

Lösens förs.

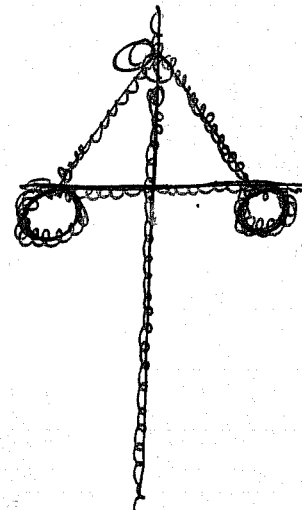
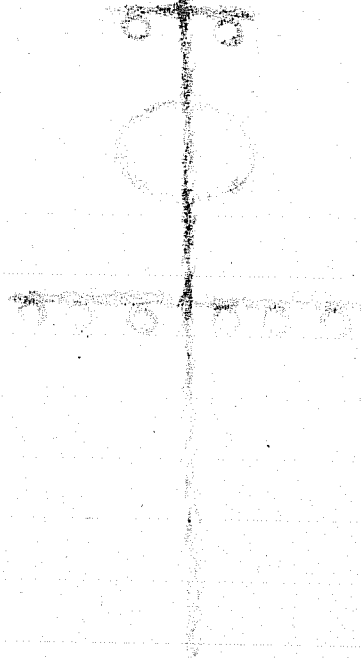
Östra lfd

25 juni 1921.

Majstång på Klaringaslätten i
Vämo

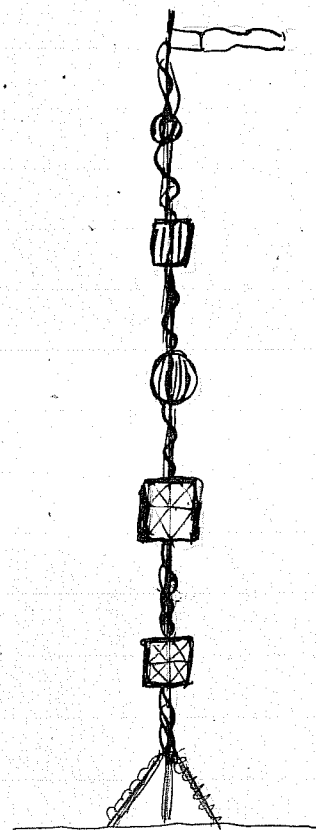
26 juni 1921.

Östra lid

Måstäng i Torhamnen

7 juli 1921.

Majstång på Johannisbros, Njortsberga
år 1872.

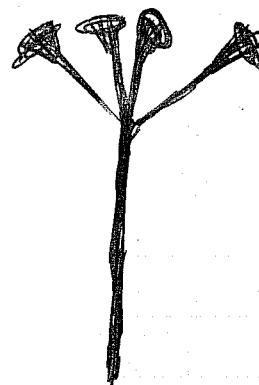
Enk. Mandelgrens teckning (Fig. 24, Pl. 5
XII.1.) i Lunds Universitets Konstmuseum.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Löfmarknaden på Stortorget i Karlskrona
22-23 juni 1921.

"Risp" från Löfmaranaden i
Karlöfarna 23/6 1921.

En "risp" består av en
i rött och blått målade
björkhäpp. På dess grenar äro
påsatte små vispar och på
dess äro hängda kransar
av "hattfötter". Dessa "vispar"
äro ännu, i synnerhet av
lantbefolkningen, som ett obligatoriskt
marinadomärke. Likad en krens av
blåklint av bära kring armen eller på hatten.

Kyrkhults socken.

I Vilshult såväl som i andra Maj-
byar samlas ungdomen till ett spjüngning
antal av 15-20 Valbagnmädsoften
vid 10-11-tiden.

Twå pojkar bära äggkorven,
vilken är stor nog att rymma
ett par fot. Alla byns gårdar
besökas. På en del gårdar skänkes
pengar i stället för ägg. Maj-
spjüngningen avslutas vid 3-tiden
på morgonen.

Omkring en vecka därefter
anordnas ett majgille hos någon maj-
av pojkarna, vilka alltid står för gille
gillet. Vanligtvis samlas man
en lördagsafton vid 5-tiden,
varpå gillet fortsätter med åtring,
druck och dans till 3 à 4-tiden

Låt sätta vi maj uti eder dörr.
Här hava vi aldrig varit förr.

Nu hörer vi gök och lilla lårkans
sång.

Hon spelade så lyvligt och sjöng
så mången sång.

Gökens galen i högan topp.

Och löven börja att spinta
sin knapp.

Och bonden plöjer och sår sin
säd.

Lyd give honom lycka och välsig-
nelse därmed.

Om jag skulle trampa mina fötter
så tunna som löv.

Låt skulle jag väl äga den som jag
vill ha.

istång
på söndagsmorgonen.
Majstång reser
endast midsemmarafon.
Lansen börjar vid 6-tiden
på kvällen.

Den majvisa som
spjungs vid ägghögningen
lyder:

visa
Lyder afon i som hemma är,
Maj vare välkommen.
För i afon vill vi gästa här.
För lindens den bär gröna
lov om våren.

Låt sätta vi maj uti edert
led.

För valnen nu upp med
sitt herres fred.

Var stäl vi några sittar små.
Och given oss litet och lätom
oss gå.

Låt sätta vi maj uti Eder knut.
Och vänta vi oss att se någon
ut.

Låt sätta vi maj uti Eder
vägg.
Låt vänta vi of ett halvt tyg
ägg.

Heñan värper ägg på fat.
Ja äggamat på silverfat.

Och kunna vi inte äggen få.
Låt låt den blanka riksdalern
gå.

Och kunna vi inte riksdalern få.
Låt låtom glas och brettjen gå.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

11
Nu hörer jag mor upp på golvet gå.
Ykon söker efter ägg i varenda vrå.

Och far kan ad en hedersman.
Yban hjälper till så gott han kan.

Ja mor konär en tärna.
Ykon ger of ägg så gärna.

Yhav tack, hav tack, både far och
mor.

For gåvan var ju både vacker
och stor.

Yhav tack, hav tack, du flicha
gram.

Åt dig vill jag önska en vacker
fästeman.

Låt sätta vi maj uti Eder gård.
Nu kommer vi ej hit förr
nästa vår.

Låt sätta ut maj uti eder trapp.
Maj vare välkommen.
Och lyfta på hattarna och
säga godnatt.
För linden den bär gröna
löv om våren.

Lagesmannen är:
arbetaren Anton Olsson,
(24 år) Vilshult
(adress: Box 34 Vilshult)

21/6. 1921.

Globys rocken.

På julaften, påskaften och "kima"
till alla högtider brukade man
föra "kima" med blockarna i
Blockstapeln under en timmas
tid i solnedgången. Därvid
fastbands repet vid Blockstapeln.
Kimmungen utfördes av "de gamla
kyrkugubbarna", vilka brukade
pinga för lik o.d. de fingo betalt
av prästen för sitt arbete.

F.d. fiskaren
Johann Carlsson From, född i Tooby.
Nu på Berings fattiggård vid Rosneby.
88 år gammal.

14/7. 1921.

Ronneby landsförsamling.

F. d. fiskaren Håkan
Carlsson From, 88 år gammal,
fordom boende i Hönnevik,
när Persborg fattiggård
invid Ronneby, minnar
sig av majvisan ej mer
än följande:

visa.
Li go afton, si go kväll
ni som hemma är.

Maj vare välkommen.
Ty vi ämna gästa här i
kväll.

Ty lindan hon bär gröna
löv om våren.

Nu höra vi mor uppåt golvet gå.
Hon söker efter ägg i var eviga
vår.

15
Och kan vi ej di äggen få.
Låt låten hilla buteljen gå.

Tack och tack, båd far och
mor.

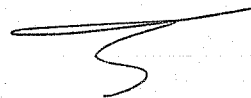
För den gåvan var både fager
och skön.

Farväl, farväl båd far
och mor.

Tack för denna gången.

Nu komma vi ej igen förän
till nästa vår.

Maj vare välkommen.
Ty lindan hon bär gröna
löv om våren.

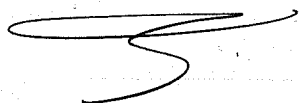
From vet att Staffans
visan sjungits i försam-
lingen, men minnar

1) så ej mer än första versen:

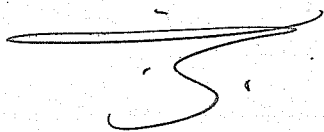
Yansvisa.

Jesús var född i Bethlehems
stad.

Här kommer hans änglar
och sjunga.

"Lantligt lyöran, Broder
Lustig, Lantte Per voro de
firnämsta på den tiden. De
älska. De hade allt tocket
bräte för sig. De skulle vara
rika."

Lagesmannen är snickaren
Ola Jönsson, 81 år gammal. Född i
Jämsnara i Rönneby landsförsamling,
nu på Persbergs fattiggård.

Första maj betraktades ^{Första} vårdagen
som den första vårdagen.

Man hade ingen bestämd
dag för våranbets början.

Några majeldar förelommo
ej, ty det var en "fisharetrakt."

Majvisan sjöngs såväl Maj-
1 som 2 maj. ^{Sjüngning}

Majsjüngningen började
sent på kvällen på Persbergsnåfton
och fortgick hela natten. I upptaget
deltogo endast "pojkar". En av
sällskapet spelade fiol, en annan
dragspel. Vid gårdarna sjöngs
antingen gamla eller nya majvisan.

1) gamla majvisan låt:
ivisa.

Lygd afton om i hemma är.
Maj vare välkommen.
Ty lindan hon bär gröna
löv om våren.

När mor kommer ut så får
vi ägg.

Maj vare välkommen.
Ty lindan etc.

Och kan vi inte äggen få.
Maj vare etc.
Ty lindan etc.

* Låt låten pengapungen gå.
Maj vare etc.
Ty lindan etc.

Och kan vi inte pengar få.
Maj vare etc.

Låt låten brännvinflaskan gå. (19)
Ty lindan etc.

Härte inte detta så
sjöngs:

Men den är en äggatryna
Maj vare etc.
Ty lindan etc.

Hon sluter ned bädd säng
och dyra.

Maj vare etc.
Ty lindan etc. -

Får han äd en "grueknik".
Han sitter i spisen och
aktar sin kruk.

Maj vare välkommen.
Ty lindan hon bär gröna
löv om våren.

JS

lofe-
logen.

"Om Ola kom ned
kallan" skulle det bli
kaffkalas.

sta-
ternatten.

Första vinternatten
ansågs vara midsonmar-
natten.

stin

Martinsmäs^a (Mattismäs^a)
kallades även "Mattis
garnarivare", ty det
blev det alltid störmt.

kael.

Mikaelsmäs^a. Alla ville
ha inhostat till dess; den
som lyddes därmed "stod
n^ögt". Det hölls gille; alla
tjänare fingo fritt. Det
dansades på logarna och
hölls kalas under ätta

lar. Detta kallades att
hålla "Mikael's fäst" eller
hålla "Mikael's dag".

LUNDS UNIVERSITET
BOKMUSEUM

julfröheten började julen
kl. 12 julaftons middag.
Det inbär julkalmen i
stugan, men den låg
inne endast för natten,
ty när juldagen gick in
denne stugan p^otsas och
sopas.

Alla i anset l^oga
på golvet under julnatten.

Ljusen skulle julaften
inte vara tända längre
än tills man spisat
kvällsvard, vilket skedde vid
10-11-tiden.

I taket upphängdes
takkronor av balm och

borst.

"Jylaträn" (jylgran)
tillkomma först senare,
fös omkring 50 år sedan.

Sämenot uppsättes
stora gusstakar av malm
och mässing på bordet.

fågel.

En fågel, "påfågel",
upphängdes i taket. Den
tillverklades av tvärrör i
bryss lagda träbitar, vilka
målades i grönt eller vitt
och försågs med prickar.
Desutom påsattes en
nacktofs, även av trä.

En sådan takfågel
fanns i nästan var
hus och den fick hänga
uppe året om.

Jylafteon skakades
fruktträden i trädgården

LUNDS UNIVERSITETETS
FOLKMINNESARKIV

och på hösten fick även någon
frukt sitta kvar på dräden.

Till jylhärfve togs den
bästa havrehärfve som ^{jyl-}
kunde uppsättas. De ställdes ^{härfve.}
alltid åt sidan vid trösk-
ningen. Jylhärven uppsattes
i träden eller utskakades
på en stak.

I lagården målades
ej firan amandag jyl.

Amandag jyl i
ottan ginga drängar och
pojkar fös att måla i sandas
lagringsgårdar. Man sade der
att de "skulle bära ut
jylabocken."

Jylbordet skulle inte
avdräkas, utan stå drukat
med alla dess rätter till
amandagen.

l) Även temten skulle
nten. besökas. Maten till honom
sattes där han hade sin
nedgång, ty temtarna
voro underjordiska folk.

Kartligen hade temten
sin bostad mitt under
bوندens höll och däröver
brukade man ställa
en vattensal.

Temten försummade
inte laban. Han drog
fram grammarna till
gården.

affansitt. "Staffans skee"
skulle ridas Stefanidag.
Annandagen på morgonen
samlades brängarna sina
hästar och redo tillsam-
mans i flock till nästa
by. De skulle vara halv-

laghådda.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

25

7 byn redo de fram
gård till gård, vattnade sina
hästar och småskojade med
"töerna".

Men de ville inte
gärna bli sedda av husbon-
defolket. Skedde det, så skulle
de björdas in att dricka.

De skulle vara hemma
igång vid 7-tiden, innan
husbonden steg upp.

Stjärngodan.

Julaften började man
"gå med stjärnan" och detta
fortgick hela natten till efter
trettentid. 7 detta det togo
både unga och gamla ^(omkring 4-6 personer) att
vara utslädd brukades ej.

Detta upphörde för omkring
50 år sedan. Sen visa

b) som sjöngs, började:
Majvorian.

När Kristus var född i
Bethlehems stad.
Det sjunga lyro och gläde
bad lustig och glad.
_ _ _ _ _

Byggnästare Anders
Åkeson, Rommeby, 73-74 år
gammal, född i Hasselstad
Rommeby landsförsamling.

Den första vårdagen
betraktade man den 25 mars

Veckoräkningen började
den 6 april. Man räknade
att 13:de vecka gäld in den
6 april. Sedan började vecko-
talet: 13:de, 12:te, 11:te. Y
10:de vecka kommer gölen
och gäld i den 9:de.

Majvorian sjöngs förr
i Hasselstad; majeldare
brukas ännu.

Midsommaraften

8)

blådes majtång. Danden
bjöde på. En. Först
hade man överenskomma
en "majbrud" och
en "brudgum". Dessa
blådes i högtidsdräkt. Ge-
mensamt skulle dansas
med bruden.

Kartirv.

Mårtens~~on~~soafton
var det även i högtid-
ligt; en liten förberedelse
till julen. Man hade gås
på bordet och av gåsens
benstomme gjordes en
"gåsoppa".

cia.

Lucia firades även.
Man skulle lägga sig i
rätt tid Luciaafton.
Och heller fick man arbeta
Lucia natt, ty det gingo

lvarnar o. dyl. sönder. Om (29)
man ån hade aldrig så
bråttom vid dessa, så skulle
de blivit stå stilla denna
natt.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Julaften skulle Fröja.
man skaka frukttraden.
"Nu kommer Fröja med
mycket frukt", sade då.

Staffansnatt.

Användag jul på
morgonen redo bängarna
"Staffans kee" ämnas
i min ungdom.

Stjärngödar.

Trettonafton gicks
med stjärnor på gård
till gård. Alla var utlädda.
När sällskapet kommo fram
till en gård, sjöngo alla den

2) Kôr. Därefter blevo de
inbjordna på traktering
och sedan sjunga även
inomburo.

Detta fortgick
tills för 50 à 60 år sedan.

ista
termatten.

Första vinternatten
ansågs vara midsom-
marnatten.

14. 7. 1921.

Jagoramen är hemmans-
ägaren Lven Abrahamson,
65 år gammal, född på Ljålls
i Rönneby landsförsamling och
där ännu boende.

majseder

Valborgsvärdnatten sjunges
ännu majvisa.

Majeldar upphörde
för omkring 20 år sedan.

Vid midsommars reses
majstång. Till för omkring
30 år sedan utgick en midsommarbrud. Håttill togs
en flicka i 20-åren. Hon
skulle sedan dansa med
alla. —

Symmelensodag

2) Brukas ännu sedan
kan^a att "gå med rakan."

Viten.

julhågen ansågs
börja julafton.

Staln på golvet
brukades ännu för omkring
10 år sedan.

lytgrubbar.

Om någon hade
grävt ned pengar i jorden
ute i marken skulle det
brinna lysa över platsen
julaften eller nyårsaften.
En del personer sade att
de sett "karlar" gå fram
och åter vid platsen. Dessa
kallades "lytgrubbar."

Ärogång gicks till
för omkring 25 år sedan.
Få personer skulle gå
tillsammans. De skulle
ej se lysa, ej heller tala
med varandra. När de gingo
länga vägar, skulle de
möta "gluffsen". Hon
hade en havel i mun.

Om de som gingo ärogång kunde
taga haveln från henne,
skulle de bli blotta och
kunna göra vad de önskade.

Luciadagen firades ej.

På julaften skedades
julkåren.

Julkåren uppsattes
antingen inne i festtugan julkåren

4) eller fastspikades utvändigt
på dörren till ladugården.
Detta brukas ännu idag.

Julgranar kommo i
bruk i denna trakt för
omkring 25 år sedan.

Till julen upphängdes
i taket takronor av
palm. Detta var sed till
för omkring 15 år sedan.

Jagubben? Amandag jul tidigt
på morgonen skulle man
höra ut julagubben. Man
gick till ardas ladugårdar
och gjorde rent samt foderade
 kreaturen så att allt var
klart till morgonen.

Detta kallades att
"stjåla julagubben" och

brukades till fest omkring 35
10 år sedan.

Staffansvisan

Julnatten sjönga Staffans-
visan. Att "gå med stjärnan"
förekom i denna trakt till
för omkring 15 år tillbaka.
Och allmänhet, vore deltagarna
fullvuxna män, omkring 6-7
personer. De vore icke
utklädda.

Staffanssångningen
började vid 1/2 12-tiden på
julkvällen och fortsatte sedan
hela natten. Vanligen kommo
de hem först på morgonen.
Vid gårdarna blevo de bjudna
på traktering samt fingo
pengar.

Och denna trakt
brukade drängarna rida

Krieterbys socken.

"Kima."

Jälaften i dag-
ningen gingo ett par av
byns pojkar, vardera för-
sedd med ett ris, upp i
kyrkutornen, där de jordeade
kyrkulockerna under en
halv timmas tid.

Detta kallades att
"kijimma".

Jakttofs av medde-
laren at 1886 samt fest-
lever ännu.

Meddelat av kyrko-
herden T. A. Wahlström i
Ramdala

9/7. 1921.

Stans-
ett.

"Staffans ske" aman-
dag jirl på kvällen.

En del sade, att de
skulle rida på en
kvast.

Staffansritten förl-
kom här till för
omkring 20 år sedan.

Stia
madan?

Den första "Stia
bomadan" i Rönneby
ärdes här vara andra
bördagen; den andra
infaller på tredje
bördagen.

Snälämnarna
bruka då alltid komma
ned till Rönneby.

14. 7. 1921.

Edestads socken.

Manuskrift.

Vid 1800-talets mitt
jättefide ämnar sedan
att rida "Staffans drel",
åtminstone i Boahaga
och Skuremåla byar.
Båtagarna skulle
rida fäst. Hästarna
skulle vattnas i någon
bäck, som rann fram
invid en by. Det skulle
vara bra för hästarna.

Ämnar på 1800-talet 39.
tillämpades den seden i Ede-
stad att man gick ut i
trädgården på julaftonen
och skakade fruktträden
för att det skulle bli gott
om frukt det kommande
året.

Första sommardagen
var den 21 december och
första vinternatten mid-
sommarnatten (sade min
storfader).

majider
Någon majsjungning
förelkom ej i denna
trakt. Såremot brukade
man tända majeldar
på valborgsmånsaftonen.

Att sopa ut julen
på Rentsdagen var
allmän sed. —

Kyrhogrimmen.

Det bor en grube
under kyrkans gold, som
övervakar att ingen
skada sker "på det
hela." Han kallas
"Kyrhogrimmel."

Den får inte
störas, ej heller får
man se in genom källar-
porten till kyrkan, ty
då blir det "gä gälet."

Ännu i min barndom
färdkom det i norra Edestads
söken (på 1860-70-talen) att
nå en pojke fått ut en
tand, skulle han
bedja: "Locke, Locke, ge
meg en bentand och
inte en guld tand."

Meddelat av kyrko-
herden F. A. Wahlström
i Ramdala

9/7. 1927.

2
estads
illa

Edestada hålla invid
kyrkan sprang först upp
inne i kyrkan. Man
måste då fylla källan med
fjäderkläder, annars hade
hållsprånget inte hunnit
härmas. Sedan sprang
källan upp utanför
kyrkan.

Meddelat av snickaren
Ola Jönsson, 84 år gammal.
Född i Laxemara i Rönneby
landförsamling, nu intagen
på Persborgs fattiggård.

14/4. 1907.

43.
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
Lösens socken.

Meddelare af Anna
Maria Salomonsdotter,
88 år gammal, född i Öl-
jersjö, Lösens socken, nu
boende invid Lösens
kyrka.

majpäver.

A. har aldrig hört ontas
att några majvisor sjungits
inom socknen.

Majstäng brukade
gesas midsummarafton.

De kvällen före
Långfredagen brukade

4
man lägga ett horn i
pigornas säng.

På morgonen när
flickan steg upp brukade
man skämta med
henne och kalla henne
"horn-as".

Samma sed ad
nu berättad inom
rodnen, så vitt a. kan
sig bekanta —

akan.

På Skärtorsdagen
brukade man "hänga
pakan" på ryggen
på dem, med vilka
man ville skämta.

Lucia

Lucia-aften brukade man
på större herregårdar bjuda
kaffe på sängen och gä-
stades. Detta följde dock
ej på bondgårdarna.

Julgranen hemma
i användning inom
Löns socken först
på 1860-talet.

Nyårsnatten var
det allmän sed att
"skjuta in" det nya året.

Under de högtidagar,
så offer upptogs på

altaret i Lövens kyrka,
var det regel, att man inte
fick gå och möta varandra
under offringen. Man
skulle gå fram till alta-
ret från ena sidan och
bort från den andra. —

Min fader, beniden
Jalomon Lvenson, född
i Öljersjö och som avled
1894, 88 år gammal,
har berättat, att i hans
ungdom brukade flickorna
öka sig man på följande
sätt:

När högmässa
i kyrkan var avslutad,

gick fadern till den giftas-
kyrkan och för kyrka
gången, följd av dottern.

Fadern sade då högt,
"Min dotter vill
mamma."

och flickan tillade:
"Fars ord sammas."

Var det nu någon
som spehulerade på
flickan, så fick han gå
sig tillbaka.

5/4. 1921.

8.

Ramdala socken.

Meddelaren har
sig intet bekant om att
majsjungfring förekommitt
inom socknen.

Lejldar.

Valborgsmässafton
brukade man överallt
ha majsldar tända på
höjderna.

Lucia.

I min fars ungdom
(han var uppväxt i
Ramdala och avled 1889,
64 år gammal). var

49.
det sed att flickorna
på Lucia dagens morgon
dulle ha tändt ljus i
håret och att de bjöda
kaffe på sängen.

LUND UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

Fraktträden.

Om det inte blåste
julaften, brukade man gå
ut i trädgården och skaka
fraktträden julaften. Detta
brukades ännu i min
barndom (Meddelaren
född 1864.3/6.).

Om solen lyst
juldagen så mycket,
att en karl hann
att hoppa upp på
en hästrygg, så

skulle det bli gott om
frukt det följande året.

Ännu när
barndom brukade man
använda blaf vid
vandringen till jul-
ottan.

När de då gick
till kyrkan, brukade
vandarna alltid lägga
en tvist eller trädgren
på den plats, där det
skett ett dån eller mord
eller där ett slag hade
stätt.

Ybland hade man
även en sten på en

sådan plats.

Letta skedde för att
vandarna skulle vara mera
fredade.

Vid Röbeck har
dett ett slag och där lades
tvistar eller trädsgimar.

Meddelat av kyrkoaktaren
Iven Nilsson i Ramdala

9/7. 1921.

Måsjungning brukas
i inom solenen.

ljeldar. Ända tills för
några år tillbaka brukade
man tända majeldar
på höjderna ~~Wahlborgs-~~
mäsboften.

Att sopa ut julen
Kunstsågen af ämn
allmän sed inom solenen.

kyrko-
grimm.

i Randa kyrka
var under golvet en
"kyrko-grimmel", som
ihållt steras och

som övervakat att
ingen skada sker på
kyrkan.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Meddelat av F. A.
Wahlström i Randa

9/7 1921.

74.
~~Jämjö~~
Jämjö socken.

Från denna socken
äro inga mäjvior eller
majöder kända.

Frukttraden.

Om det inte bläste
julaften brukade min
svärfar gå ut i trädgården
och skaka frukttraden för
att det skulle bli gott
om frukt.

Enligt vad
meddelaren har sig

behaft, äro många av dessa
öder brukliga inom
Örnings socken i Medel-
stads härad.

Meddelat av lantbm-
karen Åke Mattsson
o Bringa, Jämjöslätt

14/7 1921.

Kristianopels soden.

några
rejseder.

Några maj seder
äro icke kända från
den soden, ej
heller majvisor eller
majeldar. Ätminstone
förekomma dylika icke
i meddelarens ungdom.

Meddelat af
handl. C. Johanson
i Kristianopel

8/7 1921.

Folkminnen.

Om det inte bläste
julaften, brukade de gamla
gå ut och skaka folkträden
i trädgården för att det
skulle bli gott om julis.

Meddelat af hushugna
makaren Johannes Bergman
i Kristianopels köping,
74 år gammal.

8/7 1921.

Fruktträden.

För omkring 28 år sedan var det en man i Kristianopol, som skulle plantera fruktträd. Sedan han fått ned de nya träden, såg han hur sig ned på marken och därpå rop han på händer och fötter bort till bredvid stående stort och kraftigt fruktträd. Med munnen tog han nu upp en smulfull jord och utan att ^{vid} prova denna med händerna rop han åter bort till det nyplanterade fruktträdet, där jorden lades ned.

Samtidigt "läste" han ⁵⁹ något.

Detta upprepades tre gånger i rad, och under hela tiden spejade han omkring sig, på det att ingen måtte se honom.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Meddelat av Charlotta
Potterfors i Kristianopol

9/7 1921.

Torhamns socken..

Första sommardagen
anses infalla den 1 maj.

Första vinterdagen
räknas från den 1 oktober.

Majdåro.
dans.

I Torungshamn
färdas ^{maj} Eldar Valborgs
nässoften och ringelkar
utföras.

Meddelat av hemmans-
ägaren Ydolf Olsson
i Lvanhalla, Torhamn.

H 7. 1921.

Olaf.

På Olofsdagen, "nå-
det var Ola och Olavus",
brukade fruntimreri
vid middagstiden komma
ned till bryggan. De
medförde kranor af alla
slags skogsblommor och
desså hängde de upp i
masttopparna på de
enor, som skulle ut att
"vraka".

Desamma sed inleddes
vanligen av de flickor,
som inlade sig en
man.

Lotta Jernborn
i Torhamn, åtmin-

2.

stone i Lvanhalla, till
för omkring 15 à 20
år sedan.

Meddelat av fiskaren
Petter Magnus Andersson
i Lvanhalla, 71 år gammal.

H/7 1921.

Majeldar ^{Majeldar} tändes ännu
Halbergsmåsoften på höjdena.

Yiem sohlen är
det vanligt, att majgille
eller ålderbransgille hålles
Halbergsmåsoften.

Midsommaraften ^{Midsommaraften} är
det vanligt att löv hem-
bäres till stugorna.

Även vagnarna
bruka då utådas med löv

Meddelat av inspektör
Manfred Ekenstam i
Grönslevik, Torhamn
6/7. 1921.

Den 1 maj betraktades
som den första vår- och
sommardagen.

Veckotalex
beräknade den 6 april,
och sedan räknades till-
baka. För veckan blev
alltid lika, om man
vill räkna från 1:sta
eller 13:e veckan. -

Olof
Olofsdagen
brukade man även
kalla "Osmåfotvok".

"Lä va di brödlösa." 65.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV Urban.

Vid Urban väntades
storn.

Fruktträden.

Om det inte blåste
på påftonen brukade
Yonas Nilsen i Gull-
holma gå ut i trädgården
för att rista fruktträden.
Idå skulle det bli gott
om frukt det kommande
året.

Meddelat av undantags-
mannen Karl Yonason
i Orranäs, Torhamns
socken, 87 år gammal.

H/7 1921.

Lucia.

i Lvanhalla m.-fl.
byar firades Lusse-
aften ferdorn med
gillen och dans.

Årsång.

De som gingo års-
gång, skulle föra
med sig stål, vita-
löke och ett 7 ad
gammalt julebröd.
För den händelse att
glöpsen kom, skulle
allt detta kastas
i gapet för herme.
Under år

gången skulle de gå runt
till tre kyrkor och så
dem se in i kyrkan genom
nyckelhålet. Då skulle de
få veta kommande ting.

Den som gick årsgång
kunde se vilka som
skulle dö snart hvar.
Mycket säll och få som
de skulle få v fångat
under det kommande
året.

Meddelat av f. d.
drängen, arbetaren Martin
Olsson i Lvanhalla, Tor-
hamns socken, 73 år
gammal. —

H. 7. 1921. —

majeldar.

På Uddarö och andra
höjder brände man
fendens tändar. Maj-
eldar av gårtumror
o. dyl. Valborgsmässa
aften.

Även på Trerö på
Torhamns udde brände
man tända eldar under
afred för att "telegrafera"
över till Öland.

Meddelat av fiskaren
Peter Nilsson af Torhamn
nr 9, 68 af gammal
todd i Torhamn.

77. 1921.

Sopa ut julen.

Tyngordebag. Komt brukar
ungdomen gå på gärd till
gärd och "sopa ut julen".
Antalet i sällskapet brukar
varja till 15 ä 20. Alla
äro utblädda. Det snart
de hinna fram till en
gärd, gå de strax in
och börja sopa i köket.

majeldar.

Valborgsmässaften
tändas eldar på höjderna
och vid sjöstranderna. Ring
eldarna dansas.

Meddelat af fru Thoren
Arrarås, Torhamn
Juli 1921.

Offerkälla.

"S. Måns källa" är belägen i Gislevik, ca 2-3 meter från sjöstranden. En rik gräs har in från havet. Källan, som är omgiven av alar, har på senare tid blivit upplegd med ohuggna gränitblock. Den är nu igångfylld.

6. 7. 1921.

De gamla sade, att när källan östas, blev det regn efteråt.

Vadligen öste man källan i midsommaraften. —

Det hette, att man gick till källan och "köpte" vatten.

Meddelat av Rustrun
Hanna Gustava Jonsson,
63 år gammal, Församling.
juli 1921.

Blasius.

Är intägan, en 8
 i Torhamns socken betes-
 gen längst ut i kassbandet,
 är dopnamnet Blasius
 (uttalas Blasjus) mycket
 vanligt. Af befolkningen,
 60-70 personer, bär
 ca 15 detta namn.

Meddelat av
 kyrkoherde Olof Olsson
 i Torhamn

juli 1921.

Brot för luktornar.

När för söda ingången till
 Torhamns kyrka högeren
 flisa, i vars festsprinklar
 bildas små vattensamlingar
 efter regn. Detta vatten
 kan vara bra för luktornar.
 När det regnar, häst en
 torsdagsafton, skall man
 smörja vattnet på luktornen.
 Vattnet är även bra att
 ta med hem att stryka
 på sad hos småbarn.

Meddelat av kyrkoher.
 Olof Olsson i
 Torhamn
 juli 1921.

Rödebys socken.

Några majvårar äro
ihelä behanta framt
denna socken.

majvårar.

Majvårar ha
tänkt för dem. här.

vid midnatt
reses ännu majstång.

Tommas natt.

Tommas natt skall
vattret i bäckar och
är förvandlas till
vin.

Uvarnas o. d. skola

stäl stilla den natten, 75
ty eljest gåt hvarbyllet
söder.

När Tomas kommer
ihande Tomasnatten,
brakar han rida för
en galt.

¶ Bonnbetern stamade
hvarbyllet på mjölnaren
precis bl. 1 på Tomas-
natten. Han såg då efter
vad det kunde vara samt
varseblev då en liten
tomte. Men det var en
godvillig tomte, som
ville slippa honom
medan "Tomas ätte
förbi."

Meddelarens hustru
~~hvar~~ far eller någon annan
anhöring var mjölnare.
Han fick sin död i hvarnen

5.
Tomas natt, ty kvamen
gick och han hade
ingen bente som
skyddade.

Tomas natt
skulle man alltid baka
pepparkakor i bond-
gårdarna.

Meddelat av
Dr. Ahnfeldt, Trilatorn,
Rödeby socken

10 juli 1921.

Karlshörna.

År 1882 utstängdes Takfågel.
julaften ^{i tätet} i meddelarens
hem en i två ställen
lurva, som senare utmålades
den fick sedan stamma
hvar på sin plats under
hela det följande året.

Meddelat av Jäidar
Törnström, Nättraby.

17 juli 1921.

Kristianopels socken.

Å Midnattsmorgonen
brände man jern i Bröm-
sebosträkten löva rime i
äkrarna med björkqvistar.
o.d.

Meddelat av Fr. Alm-
feldt Ingelstorp Rödby
socken

Juli 1921.

"Fastlagseria" skickades
som present mellan damer
och herrar på fastlagsmor-
gonen.

Bifogade fastlagseria
av entligt säkra uppgifter från
slutet av 1700-talet och
har skänkts av fr. Kerstin
Carlander, dotter till hällar-
mästare Carlander i Nättraby,
1889.

Gåva av fru Agnes
Örnström, Nättraby
17 juli 1921.

Register	6.
Marknadsveckan (visp)	7.
Majsjungfru	7.
Majville	8.
Majstäng	8.
Majvisa	13.
"Tuna" med klackorna	14.
Majona	16.
Staffans visa	17.
Första vändan	17.
Majsjungfru	18.
Majvisa	20.
Olafsdagen	20.
Första vintermatten	20.
Martin	20.
Mikael	21.
Julen	22.
Täppögel	22.
Fuckträden	23.
Julkärr	24.
Touten	

Stoffausritt	24.
Stjärngossar	25.
Stoffausvika	26.
Första vändagen	27.
Veckoräkningen	27.
Majsecken	27.
S. Martin	28.
Lucia.	28.
Första skola (publ. träd)	29.
Stoffausritt	29.
Stjärngossar	29.
Första vinteruatten	30.
Majsecken	31.
"Rakan"	32.
Jullen	32.
Ryktgubben	32.
Ryktgubben	33.
Julkalven	33.
Julegubben	34.
Julegubben	34.

Steffansvisa	35
Steffanspett	36
Stora bonnaden	36.
"Kärra"	37.
Steffanspett	38.
Majseder	39.
Kyrkogården	40.
Enstens Kärra	42.
Majseder	43.
"Rakten" skärbordsgew.	44
Lucia	45
Julegran	45.
Midsommatten	45
Offert i Rosens kyrka	46.
Sått att gifta bort en flicka	46-47
Majseder	48.
Lucia	48
Fruktträden	49
Påsk i skolan	50
På höj den självmod eller ett dröp blivit begånget. hantens vis ö-grenar	50

Majeldar:	52.
Kyrkogreinen	52
Frukttråden	54, 57
Första söndagen	58, 59
" vinterdagen	60
Majeldar i den.	60.
Olof.	61.
Majeldar	62
Midsonnan	63
1 Maj betrakt. som första söndagen	64.
Tekoräkning	64
"Oloneaförsk"	64
Urben	65
Frukttråden	65
Lucia	66
Morgon	66
Majeldar	67.
Jona utgåen	69.
Offrakalla	70.
Plasier	72
Dot för diktorerna	73.

Majeldes
Tomasmatt
Tehpögel
Midsommarerdegens
Fästlagens

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

74
44
24
28
29